

Розвиток компетенції у письмі

Лекції 9,10

План:

1. Письмо та писемне мовлення. Етапи навчання письма.
2. Навчання техніки письма.
3. Письмо як засіб навчання і контролю іншомовних навичок і вмінь.
4. Система вправ для навчання писемного мовлення.

Література:

1. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під кер. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – С. 205-222.
2. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : В.Ц. «Академія», 2010 – С.190-213.
3. Панова Л.С. Методика навчання іноземної мови в школі. – Ніжин, 2003. – С. 97-104.

Яким видом МД є писемне мовлення?

1. усним продуктивним;
2. усним рецептивним;
3. писемним продуктивним;
4. писемним рецептивним;

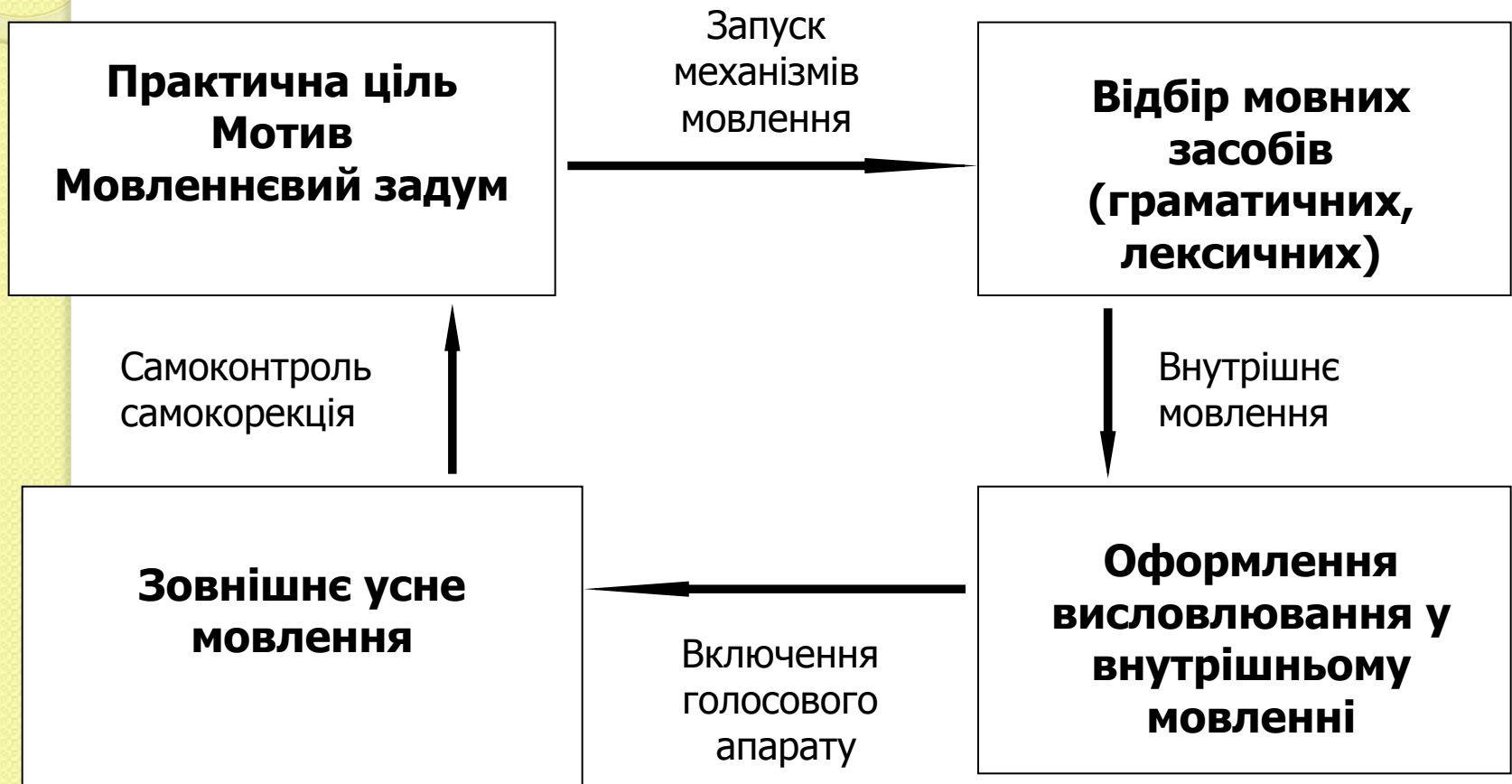
Які групи мовних компетенцій складають основу писемного мовлення?

1. лексичні, граматичні, фонетичні;
2. лексичні, граматичні, орфографічні;
3. лексичні, граматичні, фонетичні, орфографічні.

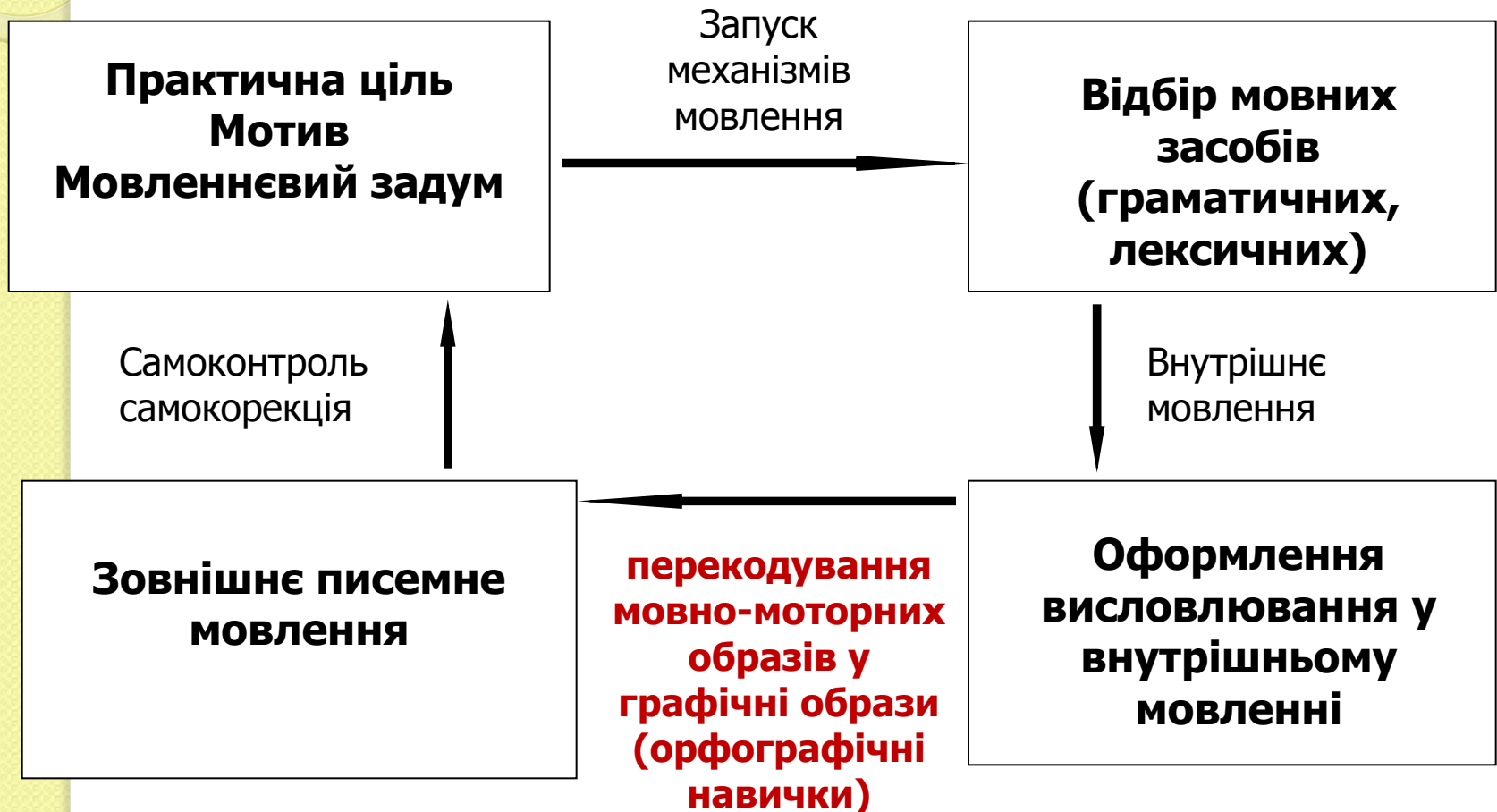

**З якими видами МД пов'язано
писемне мовлення?**

СХЕМА ПОРОДЖЕННЯ УСНОГО МОВЛЕННЕВОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ

СХЕМА ПОРОДЖЕННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЕВОГО ВИСЛОВЛЮВАННЯ

**Який вид МД є важчим: усне
мовлення чи писемне?**

Фактори , які полегшують ПМ у порівнянні з говорінням:

- зафіксовану графічно частину висловлювання не потрібно утримувати в оперативній пам'яті;
- є час пригадати/підібрати/ знайти мовні засоби;
- є час на перевірку і самокорекцію;
- немає безпосереднього контакту з адресатом - відсутній психологічний тиск;
- можна використати позамовні засоби оформлення.

Фактори, які ускладнюють ПМ:

- ▣ **необхідність стійкої вмотивованості;**
- ▣ **відсутність таких позамовних засобів спілкування як міміка, жести, інтонація, зовнішній вигляд співрозмовника тощо;**
- ▣ **потрібно заздалегідь спланувати зміст усього висловлювання ;**
- ▣ **писемне мовлення використовує більш складні структури і більш різноманітну лексику;**
- ▣ **вимоги до коректності мовних засобів є вищими порівняно з усним мовленням;**
- ▣ **писемні тексти різних жанрів можуть мати чіткі стандарти мовного і позамовного оформлення;**
- ▣ **немає безпосереднього зворотного зв'язку від адресата.**

Суб'єктивні труднощі іншомовного ПМ:

- деякі учні мають проблеми з ПМ рідною мовою;
- іншомовне ПМ часто використовується як засіб контролю → негативні емоції.

Мета навчання іншомовного ПМ у школі -

навчити **висловлювати свої думки** у писемній формі відповідно до **ситуації** спілкування у межах знайомих тем та ситуацій.

і.е. **Спілкуватися у писемній формі**

Термін “письмо”

```
graph TD; A[Термін “письмо”] --> B[техніка письма]; A --> C[уміння писемного мовлення];
```

техніка

письма

(каліграфічні та

орфографічні навички)

уміння

писемного

мовлення

Компетенція в іншомовному письмі —

здатність і готовність спілкуватися у
писемній формі з представниками інших
культур засобами мови, що вивчається,
відповідно до стандартів комунікативної
поведінки культури цієї мови.

Що повинні писати англійською мовою випускники школи?

- твір/есе;
  - повний/стислий переказ тексту;
  - план тексту та ін.
-
- записку, оголошення, запрошення;
  - заповнювати анкети;
  - підписувати листівки;
  - приватний лист (простий/електронний),
обсяг – не менше 22 речень.

Чи може знадобитися дорослій людині вміння писати англійською мовою?

- міжнародні тести для продовження навчання, отримання роботи (FCE, TOEFL, IELTS, CELTA, DELTA, TKT etc);
- анкети для навчання, працевлаштування, отримання візи і т.д.
- спілкування із зарубіжними партнерами по роботі;
- коментарі на форумі, записи у блог;
- CV & letter of application та ін.

Етапи навчання ПМ:

І. Підготовчий:

І.1. оволодіння технікою письма (графікою і орфографією);

(рівень літери, буквосполучення, слова, словосполучення)

І.2. засвоєння структурних моделей, властивих усній і писемній формам спілкування;

(рівень словоформи, словосполучення, речення, графічна презентація тексту, який функціонує в усному спілкуванні)

2. Оволодіння ПМ як засобом спілкування

(рівень тексту в ситуації писемного спілкування)

Техніка письма

аналіз звукового складу слова
на основі внутрішнього проговорювання

перетворення звукових варіантів у фонем

переведення фонем у букви (*Орфографічна навичка*)

написання букв і буквосполучень (*Каліграфічна навичка*)

написання слів (групування графем у слова)
(*Орфографічна н.*)

Навичка написання
букв і буквосполучень –
каліграфічна навичка

Групи графем за ступенем подібності з рідною мовою:

- Подібні

(e.g. Aa, Oo, Ee, Xx, Pp)

- Співпадають частково

(e.g. Tt, Hh, Uu)

- Повністю відрізняються

(e.g. Ss, Ff, Rr, Qq, Ww, Jj, Zz)

Головна увага – чіткості і нормативності написання літер.

Print Script – спосіб написання літер, при якому рукописні літери практично співпадають із друкованими.

S282 Dinnottar Castle, near Stonehaven,
Kincardineshire. 13/2/96
© Colin Baxter.

By air mail
Par avion

Dear Helen,
I haven't heard from you for a
while but hope you will still
write to me. I hope you are
well. I have passed all my
exams (4), including Russian.
I have a cold just now
apart from that, I am
OK. How are you?
Kax gena?

Schreib bald w

Eric

SCOTLAND

P.S. I'm going

To Helen M,
I hope you had a good birthday
Sorry this didn't reach you in
time. I hope all is going well
for you and that you're not
working too hard.
Take care of yourself
Joanne

Colonial Williamsburg
THE GOVERNOR'S PALACE
Williamsburg, Virginia

Symbol of the power and prestige of the British crown, the Palace
and its surrounding buildings served as both residence and head-
quarters for the king's deputy in colonial Virginia.

Not much of a power symbol,
is it? No WONDER the
leaders for independence met
in this town!

P.S. Thanks for the postcard
you sent! Very imposing architecture.

THIS AREA FOR OFFICIAL POSTAL USE ONLY

Вправи:

- написання окремих літер і буквосполучень:
  - напишіть рядок літери ...
- виписування букв:
  - ❖ випишіть усі великі / малі / голосні / приголосні / рядкові / надрядкові / підрядкові букви;
  - ❖ знайдіть пари великих і малих літер, спишіть їх.
- списування:
  - ❖ слів;
  - ❖ речень;
  - ❖ текстів.

B B B B B B B **b** b b b b b b

D D D D D D **d** d d d d d d

b d b d d b b b d d b d

L L L L L L | | | | | | | | | | | | | | | |

| t t | t | t | t | t | t | t | t | t | t |

I I I I I I I | i i i i i i i i

| i i i i | i i | i i | i i | i i |

F F F F F F **f** f t t f f f f

Приклади завдань до вправ на швидкий запис слів

Завдання 1. Напишіть ці слова великими прописними літерами. Хто швидше?
stamp - STAMP; teacher - TEACHER

Завдання 2. Запишіть букви в алфавітному порядку. Хто перший?
h d a l s b u c r...

Завдання 3. Випишіть слова у стовпчик в алфавітному порядку і прочитайте їх. Хто швидше?
pen desk pencil box bag ruler

На якому етапі відбувається формування **каліграфічних** навичок?

1. початковому;
2. середньому;
3. старшому;
4. весь період навчання.

Чи доцільно формувати іншомовну каліграфічну навичку до того, як буде сформована каліграфічна навичка рідною мовою?

Ні, краще спиратися на перенесення навичок з рідної мови.

Коли саме слід починати навчання письма?

За новою Програмою – з першого півріччя (приблизно з 6-7 уроку вивчення мови)

Орфографічна навичка (у складі
техніки письма) :

*навичка переведення **звуків** у **букви***

*(оперування звуко-буквеними
відповідностями).*

cf Техніка читання:

навичка переведення букв у звуки
(оперування звуко-буквеними
відповідностями).

Етапи роботи над орфографією

1. Засвоєння типових, регулярних звуко-буквених відповідностей, які підводяться під правила читання та письма.

2. Знайомство з правилами читання.

3. Вправляння у записуванні слів, речень.

Орфографічні труднощі АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ:

а) bird, her, learn;

б) see, was;

в) take, late, line,
high, eight, bright;

Основні принципи орфографічної СИСТЕМИ МОВИ:

1) pen, present, help

фонетичний (буква повністю відповідає звуку)

2) nation – nationality, happy – happiness

морфологічний (написання слова визначається правилами граматики)

3) beautiful, language, enough, nephew

історичний або традиційний (написання слова склалось історично і часто не піддається поясненню)

Групи вправ для навчання орфографії:

1. Вправи на впізнавання і порівняння орфограм.

- Прочитайте слова. Підрахуйте, скільки в слові букв і звуків:

ball, child, teacher, yesterday

- Спишіть слова, підкреслюючи буквосполучення, що передають звук [θ]

thin, thick, this, these, thanks...

Вправи на відтворення орфограм

Завдання 3. Спишіть слова, згрупувавши їх по орфограмах.

plate, spoon, lake, mistake, look, cake, cool....

Завдання 4. Випишіть з тексту слова з дифтонгами/ з буквами, що передають один довгий звук.

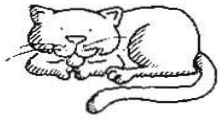
Завдання 5. Відгадайте та допишіть слова за першою і останньою буквами: b _ s, c _ r

Завдання 7. Розташуйте правильно літери у назвах шкільних речей, запишіть їх та прочитайте вголос: пер, ково, Ісенрі

Завдання 9. На лист, який ти отримав з Великої Британії, випадково потрапила вода. Деякі слова неможливо прочитати. Спробуй відновити їх, вставши літери.

Завдання 10. Твій друг написав листа до Великої Британії, але невпевнений у написанні деяких слів. Допоможи йому виправити помилки.

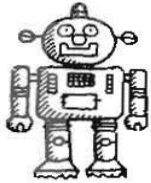
● Write

1 cat

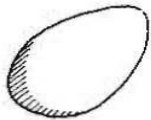
2 pen

3 robot

4 lion

5 egg

6 bat

7 cake

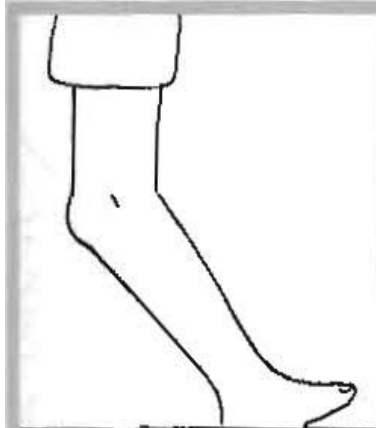
8 bag

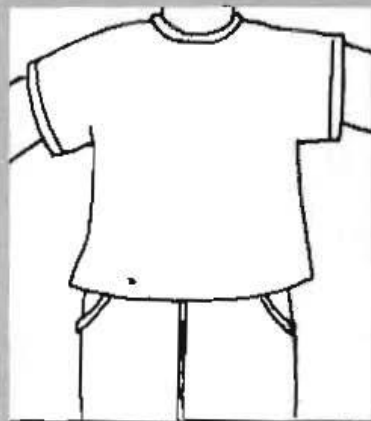
9 bin

c	a	t	p	e	n
x	r	o	b	o	t
p	i	l	i	o	n
e	g	g	b	a	t
s	c	a	k	e	c
b	a	g	b	i	n

Colour and write

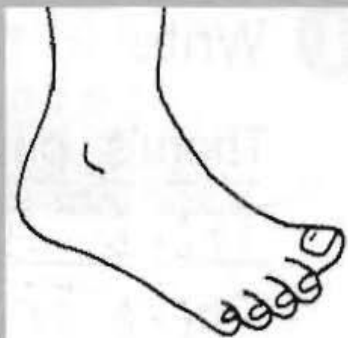
1 a _ m

2 b _ _ y

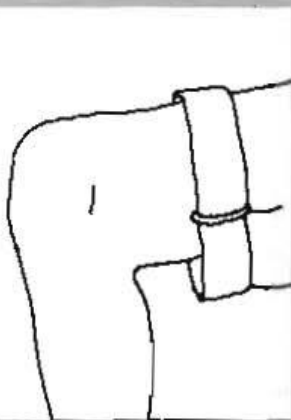
3 fi _ _ er

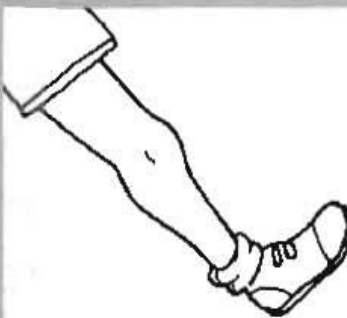
4 f _ _ t

5 ha _ _

6 kn _ _

7 l _ _

8 _ _ ould _ _

3. Диктанти

- Самодиктант.
  - Зоровий диктант.
  - Зоро-слуховий диктант.
  - Слуховий диктант.
  - Слуховий пояснювальний диктант.
  - Диктант-переклад.
-
- Тренувальний диктант
  - Контрольний диктант.

Письмо як засіб навчання

Письмові вправи з лексичним і граматичним матеріалом слід розглядати як ефективний і необхідний засіб формування лексичних і граматичних навичок.

4 Write

- 1 She's a shopkeeper.
- 2 He's taxi driver.

1 Fill in.

- 1) Bob ___ playing volleyball now.
- 2) Nick and Tim _____ having a race.
- 3) Tina ___ dancing. .
- 4) I ___ painting a picture.
- 5) You _____ watching a TV.
- 6) We _____ playing football.

am

is

are

1 Read and make up questions and negative sentences.

1) There is some borsch in the pot.

Is there any borsch in the pot?

There isn't any borsch in the pot.

2) There are some tomatoes in the borsch.

_____

_____

3) There are some carrots in the borsch.

_____

_____

4) There is some salt in the borsch.

_____

_____

5) There are some beets in the borsch.

_____

_____

6) There is some sour cream in the borsch.

_____

_____

Письмо як засіб навчання усного мовлення:

Складання повних і неповних вербальних опор:

1. Складання плану висловлювання;
2. Написання тез виступу/висловлювання;
3. Написання повного тексту висловлювання (монологічного та діалогічного).
4. ...

2 Look at the table. Ask and answer.

	Always	Usually	Sometimes	Never
do laundry		mother (1)	father	George
cook dinner	mother (7)			father
do carpets with vacuum cleaner		George (3)	Mary (1)	mother
do washing up		Mary (5)	George (2)	father
fix things	father (3)		George (1)	mother / Mary
do ironing	mother (4)		Mary (1)	George

Example: — *Who usually does the laundry?*
— *Mother does.*
— *How many times a week she does it?*
— *One.*
— *Who never does the laundry?*
— *George does not.*

3. Make up a similar table for your family

Письмо як засіб контролю:

- контроль навичок (language use);
- контроль рецептивних умінь
(післятекстовий етап аудіювання та читання);
- контроль власне ПМ як виду МД.

Чи достатньо розглянутих вище видів роботи для оволодіння ПМ як засобом спілкування?

Загальна система вправ

Система вправ
для навчання
аудіювання

Система вправ
для навчання
говоріння

Система вправ
для навчання
читання

Система вправ
для навчання
письма

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
орфографічних навичок

підсистема вправ
для формування
орфографічних нав.

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних нав.

підсистема вправ
для розвитку
умінь аудіювання

підсистема вправ
для розвитку
умінь говоріння

підсистема вправ
для розвитку
умінь читання

підсистема вправ
для розвитку
умінь письма

Загальна система вправ

Система вправ
для навчання
аудіювання

Система вправ
для навчання
говоріння

Система вправ
для навчання
читання

Система вправ
для навчання
письма

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
орфографічних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних нав.

підсистема вправ
для розвитку
умінь аудіювання

підсистема вправ
для розвитку
умінь говоріння

підсистема вправ
для розвитку
умінь читання

підсистема вправ
для розвитку
умінь письма

Загальна система вправ

Система вправ
для навчання
аудіювання

Система вправ
для навчання
говоріння

Система вправ
для навчання
читання

Система вправ
для навчання
письма

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
фонетичних навичок

підсистема вправ
для формування
орфографічних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
лексичних навичок

підготовчий етап
лексичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

підсистема вправ
для формування
граматичних навичок

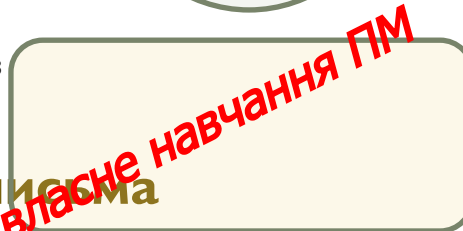
граматичних нав.

підсистема вправ
для розвитку
умінь аудіювання

підсистема вправ
для розвитку
умінь говоріння

підсистема вправ
для розвитку
умінь читання

підсистема вправ
для розвитку
умінь письма

Необхідно навчити **висловлювати свої думки** у писемній формі відповідно до **ситуації** спілкування у межах знайомих тем та ситуацій.

Необхідно створювати штучні (навчальні) ситуації писемного спілкування.

